

SZAKMAI BESZÁMOLÓ A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖZGYŰJTEMÉNYI KÖZPONT (MNM KK)
MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM (MTM) 505111/04790 SZÁMÚ PÁLYÁZATÁRÓL
(AZ MTM KÖNYVTÁRÁNAK ÁLLOMÁNYVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÉHEZ SZÜKSÉGES
SZAKMAI ANYAGOK ÉS ESZKÖZÖK BESZERZÉSÉRE)

Az MNM KK Magyar Természettudományi Múzeum Könyvtára a közel 300 000 dokumentumból álló könyvgyűjtemény mellett számos, a múzeum és a hazai természettudomány történetéhez kapcsolódó múzeumi kollekciót kezel. A legnagyobb gyűjtemények közé tartozik az újrászervezett Fotó- és Médiaarchívum, az Adattár, valamint a Tudománytörténeti Dokumentációs Tár és a Tudománytörténeti Tárgygyűjtemény. E gyűjtemények nagy része a 2008 és 2019 közötti időszakban költözött jórészt méltatlan körülmények közül a Fotótár új helyiségébe és a mélyraktárba, melyek a múzeum Ludovika téri épületében találhatóak. A fényképek, kéziratok és más gyűjteményi tárgyak sokszor savas és szennyezett csomagolóanyagokban érkeztek. E pályázat célja az volt – folytatva a könyvtár állományvédelmi programját –, hogy segítse és támogassa az elavult csomagolóanyagok folyamatos cseréjét az összes gyűjteményben. 2024-ben beadott pályázatunk megvalósulását a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ létrejötte jelentősen hátráltatta, egyrészt a hat intézményt tömörítő Központ jelentős adminisztratív problémákkal küzdött az első évben, másrészt 2025-ben egy szakmaiatlan döntés következtében az aktívan működő Központi Könyvtárunk könyveit (2000 folyómétert) kiszállították Piliscsabára, az MNM KK Országos Széchényi Könyvtár archivális raktárába. Ez lényegében leállította a tervezett állományvédelmi munkákat. 2026-ban azonban az adminisztratív részlegek javuló működésének köszönhetően sikerült a pályázat beszerzési folyamatait újraindítani, és a költözési munkák lezárulásával (ez év áprilisától) ismét előtérbe kerülhettek a könyvtár által kezelt múzeumi gyűjteményeket érintő állományvédelmi feladatok.

A költözés örökségeként folytatódott a Dokumentációs Tár kéziratanyagának válogatása és rendezése, a levéltári dobozokban tárolt dokumentumok elkülönítését formai szempontok alapján végezzük. A dobozokban maradó kéziratok mellett található fényképeket, üvegnegatívokat áthelyezzük a Fotó- és Médiaarchívumba. Volt főigazgatónk, Boros István (1891–1980) életével, működésével kapcsolatos fotóhagyaték feltárása betekintést engedett az ősemberről és az őssálatokról készített szobrai által híressé vált Engel-Baiersdorf Erna (1889–1970) szobrászró magyarországi munkásságának pécsi időszakába is. A Fűvészkert volt igazgatója, Priszter Szaniszló (1917–2011) fondjának feltárása során felleltük az Eötvös Loránd Tudományegyetem botanikus kertjének, azaz a Fűvészkertnek első növénylistáját tartalmazó, közel kétszáz éves dokumentumot. A fényképek tárolásához a Schröder GmbH által gyártott archiváló dobozokat és tasakokat választottuk, mert ezek teljesítik a Photographic Activity Test (PAT) előírásait. (A PAT vizsgálat a fotók tárolására és csomagolására használt anyagok kémiai biztonságosságát ellenőrzi. A tesztnek megfelelő anyagok kémiai jellemzőiknek köszönhetően közvetlenül is érintkezhetnek a fotókkal.)

Újrakezdődtek a Tudománytörténeti Dokumentációs Tárból található oklevélgyűjteménnyel kapcsolatos állományvédelmi munkák is. A dokumentumok jelentős része szorul tisztításra és javításra. E problémák megoldásához jól használható a már eddig is alkalmazott, az e pályázat keretében is vásárolt, a Neschen cég által gyártott, oldószer-, sav- és foszfátmentes, öregedésálló, a Photographic Activity Testnek (PAT, ISO 14523) megfelelő minőségű Filmoplast P javítószalag – melyet a könyvgyűjtemény védelmére, a régi könyvek feliratozására is alkalmazunk – és az érzékeny felületeken használható, lágy Akapad tisztítószivacs. Az oklevelek átcsomagolására nagy méretű, kagylós, illetve fedeles záródású savmentes dobozokat, valamint hengereket vásároltunk. A Preservart Kft. ajánlatában szereplő, a 9706 számú szabvány előírásainak megfelelő, archivális kartonból, időtálló papírból készített dobozok anyagát a hosszú távú fizikai és kémiai stabilitás jellemzi, ennek köszönhetően a tárgyak állapotát befolyásoló tulajdonságai alig vagy egyáltalán nem változnak a használat során. A lehetőséggel élve néhány tárgyunk egyedi csomagolására is ezen anyagok felhasználásával kerestünk megoldást.

A pályázati beszámoló elérhető a <https://www.nhmus.hu/konyvtari-palyazatok/> címen a múzeum honlapján.

A Boros István-hagyaték újracsomagolt képei a könyvtári olvasóban

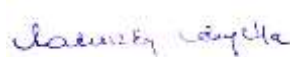
Kagylós záródású dobozok

A PRESERVART KFT-TŐL BESZERZETT CSOMAGOLÓANYAGOK LISTÁJA A FELHASZNÁLÁSI TERÜLET MEGJELÖLÉSÉVEL

<i>Termék</i>	<i>Darabszám</i>
Fotócsomagoló anyag – optikai fehérítőt nem tartalmazó, egyik, hosszú oldalán nyitott, zárt oldalaiból kettő pH semleges ragasztóval ragasztott, súlya 100g/m ² , mérete 9×13 cm.	1100
Fotócsomagoló anyag – optikai fehérítőt nem tartalmazó, egyik, hosszú oldalán nyitott, zárt oldalaiból kettő pH semleges ragasztóval ragasztott, súlya 100g/m ² , mérete 10×15 cm.	2200
Fotócsomagoló anyag – optikai fehérítőt nem tartalmazó, egyik, hosszú oldalán nyitott, zárt oldalaiból kettő pH semleges ragasztóval ragasztott, súlya 100g/m ² , mérete 24×30 cm.	200
Fotók, üvegnegatívak tárolására alkalmas savmentes, 1,4 mm vastag kartonból készült doboz. Mérete: 27×25×16 cm. (09906)	10
Fotók, üvegnegatívak vertikális tárolására alkalmas savmentes. 1,3 mm vastag kartonból készült doboz. Belső mérete: 32×26×11 cm. (P46011)	10
Iratkötős dosszié 150×200 mm, BESKID Carta Guardia, 300 gsm	125
Kagylós záródású doboz, belső méret: 65×50×10 cm, BESKID, Francesco 1.3	14
Kagylós záródású doboz, belső méret: 85×65×10 cm	15
Kalaptartó doboz belső méret: 32×38×16 cm. BESKID, Francesco, 1.3	5
Bíró Lajos fényképezőgépe, belső méret: 40×25×30, BESKID, Francesco 1.3	1
Mikroszkópdoboz nagy, álló, belső méret: 15×10×30 cm, BESKID, Francesco 1.3	9
Mikroszkópdoboz kicsi, álló, belső méret: 10×10×25 cm, BESKID, Francesco 1.3	5
Doboz, fekvő belső méret: 10×10×50, BESKID, Francesco 1.3	5
Oklevéltartó henger, belső méret: 65×15 cm, BESKID, Francesco 1.3	5
Doboz a dinoszaurusz szobrának, fekvő, belső méret: 35×25×35 cm, BESKID, Francesco 1.3	1
FILMOPLAST P JAVÍTÓSZALAG 40 mm/50 m (transparent, 25360)	2
FILMOPLAST P JAVÍTÓSZALAG 20 mm/50 m (transparent, 25360)	8
Tisztítószivacs (Akapad white soft)	10

Budapest, 2026. 08. 14.

Matuszka Angéla
könyvtáros

MNM KK Magyar Természettudományi Múzeum Könyvtára